

Leto XIX.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 42.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.952. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Ljubljana, četrtek 9. aprila 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Proč s sankcijami!

Po konstataciji angleškega zunanega ministra Edena, da so se gospodarske sankcije proti Italiji ponesrečile, ker niso dosegle pričakovanega uspeha, ni druge rešitve, kakor da se te sankcije pokopljejo. Za nas je ta rešitev še tem bolj evidentna, ker priznava tudi naše trgovinsko ministrstvo v svojem komuniqueju o pogajanjih z Nemčijo, da so te sankcije našo državo zadele v tako občutni meri predvsem zato, ker se nam niso dale one kompenzacije, ki so nam bile obljubljene ob sklenitvi sankcij. Če drugi torej niso izpolnili svojih obljub nam, zakaj bi torej mi izpolnjevali zaradi drugih to, od česar imamo očitno in težko škodo! Ni drugega izhoda, kakor da se sankcije čim prej in v celoti ukinejo.

Predvsem pa je to potrebno zaradi našega lastnega gospodarstva. Ni danes letne skupščine trgovcev, na kateri se ne bi opozorjalo na obupno težke posledice sankcij in na kateri se ne bi z vso odločnostjo zahtevalo, da se sankcije odpravijo. To silno škodo pa mora prenašati naše gospodarstvo baš v času, ko se od njega zahtevajo zaradi novih občinskih, banovinskega in državnega proračuna nove in občutne davščine. Če naj ti proračuni postanejo meso, če naj ne ostanejo le pobožna želja, potem res ni drugega izhoda, kakor da se sankcije ukinejo. V resnici pa tudi ni razloga, da se ne bi ta splošna zahteva naših gospodarskih ljudi upoštevala.

Pa tudi čisto jasni materialni razlogi pravijo, da ni drugega izhoda ko ukinitve sankcij. Statistika našega izvoza pravi, da smo izvozili v mesecih december, januar in februar v Italijo lesa le za 14,3 milijona din, dočim smo izvozili v istem času lani lesa za 171 milijonov din. Za celih 157 milijonov din se je zmanjšal naš izvoz lesa v Italijo samo v treh mesecih! To je rezultat sankcij, to je škoda, ki jo mora pretrpeti v času najtežje gospodarske stiske naše gospodarstvo.

Posebej pa je treba naglasiti, da je zaradi sankcij udarjena predvsem Slovenija. Izvoz lesa iz Slovenije v Italijo se je čisto ustavil, ne pa tudi izvoz lesa iz Bosne. Saj je tudi naš list poročal, da je bilo 20. marca vkrancih v Sibirniku 7000 m³ gradbenega lesa, od katerega je šlo 5000 m³ v Italijo. V kratkem pa bo odšlo iz Sibirnika še novih 3000 m³ lesa v Italijo. Le iz Slovenije nič? Kaj naj bo namen sankcij samo ta, da se udari le po lesnem izvozu Slovenije? Ali naj se preobrnejo sankcije proti Italiji v sankcije proti Sloveniji? Skoraj bi kazalo, kakor da bi bil to namen sankcij.

A ne samo izvoz lesa, tudi izvoz vseh deželnih pridelkov, živine in perutnine v Italijo se je ustavil. Ne izvažamo v Italijo več konj in živine, ne izvažamo več jajc in perutnine! Zahtevamo dvig cen agrarnih proizvodov, a ne dopuščamo njih izvoza. In vendar je več ko dokazano, da so cene dobre le takrat, kadar je izvoz živahan.

Ko pa mi gledamo, kako so prazne naše obmejne postaje in ko so ustavljeni vsi prevozi blaga v Italijo, pa obenem vidimo, kako na vso moč izvažava Avstrija v Italijo les, Madjarska pa živino in

deželne pridelke. Tiste države, ki ne izvajajo sankcij, se bogato nagrajujejo, mi pa, ki vedno natančno izpolnjujemo vse mednarodne obveznosti pa naj bomo za to svoje pošteno postopanje kaznovani! V resnici, neoprostljivo naivni bi morali biti, če ne bi čim prej ukiniteli sankcij!

Ponesrečena poteza od vsega početka so bile sankcije proti Italiji, ker jih velike sile nikdar niso nameravale iskreno in odločno izvajati. Sklenjene so bile le tako zaradi lepšega, da se varuje decorum in da se je obvarovala avtoriteta Zveze narodov pred po-

polnim polomom. Da bi se pa resno in odločno mislilo izvajati sankcije, o tem so bili podani le nasprotni dokazi. Ali bi si bilo sicer mogoče misliti, da bi se upala mala Avstrija postaviti po robu vsem 53 državam, ki so sklenile sankcije? Ali ne bi le majhen pritisk velesil zadostoval, da bi se tudi Avstrija in Madjarska priključile izvajanju sankcij? In zakaj se niso sklenile tudi petrolejske sankcije, ki bi Italijo pred vsem zadele? Zakaj ni bil prepovedan izvoz v Italijo tudi onih surovin, ki služijo direktno vojni industriji? Če od vsega početka se

ni mislilo resno s sankcijami in zato tudi niso prinesle nobenega uspeha. Naj bo te nelepe igre in tega nelepega slepomišenja za vedno konec in zato tudi končajte s sankcijami!

Zlasti pa naj napravi konec z izvajanjem sankcij naša država, ki je pretrpela zaradi njih ogromno veliko izgub, dosegla pa niti toliko, da bi ji vsaj njene zaveznice priznale one ugodnosti, ki so jih že davno priznale in ki jih še priznavajo Avstriji!

Ni zato drugega pametnega izhoda ko ukinitve sankcij, in sicer čim prej in čim temeljiteje!

Proti centralizaciji socialnega zavarovanja

V »Politiki« je objavil predsednik novega ravnateljstva Suzora g. dr. Bauer svojo izjavo, kako se naj reši vprašanje zavarovanja zasebnih nameščencev. V tej svoji izjavi podaja najprej opis sedanjega stanja zavarovanja, nato pa pravi:

»Če se reši problem povečanja dnevnice bodisi zaradi splošnega zboljšanja naših gospodarskih razmer bodisi z zakonsko ureditvijo vprašanja minimalnih mezd ter če se izvede zakon o zavarovanju delavcev v polnem obsegu in če se končno reši vprašanje zavarovanja zasebnih nameščencev ter trgovskih pomočnikov, bo vse delavsko zavarovanje obsežno v Suzoru in postavljeno na takšno finančno podlago, da bodo v bodočnosti odpadle vse težave, ki so se dosedaj pojavile. Razume se samo po sebi, da se mora obenem izvesti tudi poenostavitev uprave, zdravniška služba pa čim bolj prilagoditi potrebam članov...«

Nato omenja dr. Bauer, da je dobil minister za socialno politiko in narodno zdravje z novim finančnim zakonom tudi zakonsko pooblastilo, da izvede ta program.

Kakor je razvidno iz teh besed dr. Bauera, je glavni namen tega programa, da se koncentrirajo vse panoge zavarovanja pri Suzoru. To pa pomeni, da je cilj tega programa popolna centralizacija vsega socialnega zavarovanja. Vemo tudi, da ta namera od nekdaj obstoja in da se od nekdaj dela na to, da se ta centralizacija tudi do konca izvede ter odpravijo še oni ostanki samouprave, ki so se do danes še ohranili. Tudi ni nič novega, da se ta centralizacija utemeljuje z večjo donosnostjo, ki da bi jo centralizacija socialnega zavarovanja omogočila. Pa kakor ta argument ni mogel prepričati v preteklosti, tako tudi ne more sedaj, ker izkušnja le prejasno uči, da izhajajo vsi nedostatki našega socialnega zavarovanja iz njegove birokratizacije. Centralizacija socialnega zavarovanja pa nujno pomeni njegovo še večjo birokratizacijo, da bi vse sedanje slabe izkušnje doživljali potem še v večji meri.

Zato zlasti naši gospodarski krogi nikdar ne morejo pristati na centralizacijo socialnega zavarovanja, temveč morajo nasprotno vztrajati na tem, da se izvede popolna decentralizacija socialnega zavarovanja. Če itak imamo v državi birokratizma več ko dovolj in čisto nepotrebno je, da bi zavladal ta v še večji meri, kakor že vlada, še v socialnem zavarova-

nju. Ze sedaj vidimo, da poslujejo vse zasebne bolniške blagajne, ki so ohranile vsaj še nekaj samouprave, neprimerno bolje od okrožnih uradov, ki so ponekod kljub nizkim dajatvam močno deficitni. Izkušnja pa tudi uči, da bi okrožni uradi poslovali znatno hitreje in ceneje, če ne bi bili tudi za vsako malenkost navezani na odločitve centrale. Centralizem se je zlasti v socialnem zavarovanju izkazal kot močna ovira za eksperimentalnost uradov in bi zato bila neoprostljiva napaka, če bi s popolno centralizacijo zavarovanja to napako še povečali.

Vsa naša uprava boleha od centralizma, ki se je izkazal za nesposobnega za svoje naloge. Vse prebivalstvo zahteva zato tudi vedno več samouprave in tej ljudski zahtevi je treba ustreči, ne pa

celo nastopati proti njej. Če hočemo priti do zboljšanja sedanjih razmer, potem je postopna demontaža centralizma na vseh poljih neodložljiva in moremo celo reči, da je edino sredstvo za izhod iz krize. Celotno vodilnih mestih se je ponovno priznalo, da ni mogoče naše uprave zboljšati drugače ko z dekoncentracijo uprave, in sicer vse uprave ter tudi one socialnega zavarovanja. Vztrajati moramo zato na zahtevi popolne decentralizacije socialnega zavarovanja, ker bomo samo na ta način koristili socialnemu zavarovanju samemu, obenem pa tudi pripomogli k splošnemu zboljšanju našega gospodarskega stanja.

Ne časi centralizacije, temveč časi odločne decentralizacije trkajo na vrata!

Vprašanje novih tvornic Hiperprodukcija se mora preprečiti

Neštetokrat se je že v naši javnosti ugotovilo, kako silno škodo trpi naše gospodarstvo, ker se naša gospodarska politika ne vodi po dobro preudarjenem načrtu, temveč se ves razvoj našega gospodarstva prepušča golemu slučaju. Nikjer pa ni ta naša osnovna napaka tako vidna kakor v industriji. Industrializacija dežele je za nas gospodarska nujnost, če hočemo vsaj v skromnem obsegu zaposliti vse one viške delovnih sil, ki jih pošilja leto za letom dežela v mesta. Industrializacija dežele pa je postala za nas nujnost tudi zaradi avtarkičnih stremeljenj drugih držav. Če se nam onemogoča prodaja naših agrarnih proizvodov v tujini, potem pač ni drugega sredstva, kakor da povečamo potrošnjo doma s tem, da povečamo število industrijskega delavstva. Pa še drugi tehni vzroki nas silijo, da mora biti industrializacija dežele ena naših glavnih gospodarskih programnih točk.

Seveda pa se mora ta točka izvesti po načrtu in če kje, potem je glede industrializacije dežele naravno gospodarstvo lahko izvedljivo. Ze statistika našega uvoza nam pravi, katero blago moramo izdelovati doma in v kakšni meri. Je pa še cela vrsta drugih statističnih podatkov, ki nam jasno povedo, koliko potrošimo teh ali onih izdelkov in koliko sme znašati naša industrijska proizvodnja, da ne zaležemo v hiperprodukcijo. Ker pa nismo imeli in ker nimamo nobenega načrta, zato se tudi nismo

znali obvarovati zlih posledic industrializacije na slepo srečo in zato je vedno večja nevarnost, da bomo mesto osamosvojitve na industrijskem polju doživeli boj domačih industrij s tujim kapitalom in da bo v tem boju domača industrija podlegla.

Tako se je večkrat ugotovilo v naši javnosti, da je hiperprodukcija v tekstilni stroki pred vrati. V zadnjem času pa je tudi v drugih panogah hiperprodukcija vedno bolj grozeča nevarnost. Tako smo zadnjic poročali, da je zaprosil Bafa za dovoljenje ustanovitve tvornice usnja. Notorično je, da že sedaj naše domače tvornice usnja ne morejo izkoristiti svoje kapacitete, nekatere celo komaj eno četrtino vse kapacitete, kljub temu se moramo resno bati, da bo prošnja Bafe uspešna. Pri nas, kjer je vse mogoče, je na zadnje mogoče tudi to, da bomo sami dovolili, da nam tvornica tujega kapitala uniči domače usnjarne. Saj smo v obutveni industriji to že doživeli. Imeli smo mnogo pred Bafu svoje domače in moderno urejene čevljarke industrije. Samo malo pažnje za potrebe teh domačih tvornic bi bilo treba in te naše domače tvornice bi se mogle same tako razviti, da bi krile vso potrebo države. In ves njihov zaslužek bi ostal v državi. Za našo kapitalno revno deželo pač argument, ki je odločilne važnosti.

Ponovno je hotela zgraditi svojo tvornico žarnic tudi tuja tvrdka »Tungram«. Pred kratkim je bila

sicer njena prošnja odbita, toda poučeni krogi že trde, da se bo pod drugo obliko zopet ponovila. In vendar ni za to novo tvornico žarnic nobene potrebe, ker izdelujejo domače tvornice žarnice že v zadostni meri in tudi v dovolji dobri kakovosti. V boju proti kapitalno močnejši družbi »Tungram« pa bi naše domače tvornice brez dvoma podlegle. Posledica tega bi bila, da bi zaslužek, ki je doslej ostajal doma, odhajal v tujino. V kratkem pa bi si tuja tvornica po uničenju domačih ustvarila tudi monopolni položaj in tedaj bi mogla poljubno visoko nastaviti ceno žarnic. Tudi edini argument, ki ga more danes navesti tuja tvornica v svoj prilog, bi s tem izgubil vsako veljavo.

Naš visoki aktivni kliring z Nemčijo naj tudi služi ustanavljanju tujih tvornic pri nas. Tako se namerava ustanoviti v bližini Novega Sada velika oljarna, za katero bi se nabavili potrebni stroji v Nemčiji. Ti stroji bi veljali okoli 120 milijonov Din. Zopet bi bila posledica te nove tuje tvornice samo ta, da bi domače oljarne propadle. Kar so preje povzročale reparacijske dobave, to naj sedaj opravijo naši aktivni kliringi, da se ubija razvoj domačih tvornic s konkurenco tujih. Razlika pa je še v tem, da je naše sedanje početje gospodarsko še dosti bolj škodljivo, ker dejansko s svojimi terjatvami ustanovljamo tvornice, ki so in ostanejo last tujca, na škodo naših izvoznikov in naših domačih tvornic.

Zato je potrebno, da se začne tudi vprašanje novih tvornic reševati na pravičen način. Prvo načelo mora pri tem biti, da nam ni potrebna niti ena nova tuja tvornica, če pomeni ta konkurenco domačim. Treba zato napraviti industrijski kataster, iz katerega bo jasno razvidno, v katerih panogah je naša industrijska osamosvojitve že dosežena, kakšne nove tvornice so nam še potrebne in po katerih pogojih morajo te delati, da bodo varovani tudi vsi drugi naši gospodarski interesi. Če tega ne bomo storili, potem nam industrializacija dežele ne bo v korist, temveč le v težko in morda nepopravljivo nacionalno škodo. Mesto novih domačih gospodarskih postojank bomo zgradili gospodarske trdnjave tujega kapitala. In to v časih, ko se vse ozračje zunanje politike nevarno temni in ko more vsaka takšna gospodarska trdnjava odločujoče vplivati tudi na naše politično življenje.

Dolgovi Nemčije

Poloficiozni »Temps« piše o gospodarskem položaju Nemčije, ki ga označuje kot zelo resnega. Cene so tako visoke, da more prodajati industrija le še proti izgubi v višini 25 odstotkov. Da more vzdržati industrija izvozno izgubo, je dobila leta 1935. od države 1 milijardo frankov subvencije. Konsolidirani dolg Nemčije znaša 180 milijard frankov (okoli pet sto milijard Din), letiči dolgovi pa 120 milijard frankov. skupno torej 1000 milijard Din. Hranilnice izplačujejo samo še vloge do 50-200 mark. Zadnjega državnega posojila v višini 500 milijonov mark je bilo podpisano le za 300 milijonov. Zaloge surovin se nevarno krčijo. Ni več bombaža in volne, a tudi bakra je le, še za nekaj tednov. Samo zmagaj v zunanji politiki more še odvrniti pozornost ljudi od gospodarske bede.

Nemško prodiranje v naše gospodarstvo

V vsej državi se opaža v zadnjem času močno prodiranje Nemcev v naše gospodarstvo. Tako bo Krupp dobavil stroje za železarno v Zenici, v novi delniški družbi pa bo tudi precej nemškega kapitala, čeprav ne rajhsovskega. Tvorinci v Kraljevem bodo Nemci dobavili stroje za izdelavo vagonov in lokomotiv. Sedaj se mude Nemci na državnem posestvu v Belju, kjer nameravajo posejati večje ploskve zemlje z lanom, ki ga bodo potem v celoti odkupili, nato pa ustanovili tvornico za predelovanje lana v Belju.

»Industrijska odbrana« poroča nadalje, da so se nemške tvrdke ponudile, da zgrade beograjsko pristanišče ter betonirajo in izdelajo cesto Beograd—Zagreb.

A tudi v Sloveniji se opaža v zadnjem času večja aktivnost nemškega kapitala. Tako je prišla v Celju stara slovenska trgovina v nemške roke, v Celju bo tudi v kratkem začel dajati nemški denarni zavod ljudem posojila in tudi v Mariboru se že opaža življnejša akcija nemškega kapitala.

Mislimo, da bi ta opozorila »Industrijske odbrane« morali tudi pri nas malo bolj upoštevati!

Cementni kartel v Jugoslaviji

Pred kratkim je bila ustanovljena v Beogradu delniška družba »Cement« z ustanovno glavnico 1 milijona Din. Po pravilih družbe se bo družba bavila edino s prodajo cementa. Družbo so ustanovile vse naše cementne tvornice, ki bodo tudi prodajale cement v državi izključno le po tej družbi. Vsaka direktna prodaja cementa iz tvornice se bo v Jugoslaviji torej ustavila. Nova družba bo imela svoje podružnice v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu. V tujino pa bodo mogle tvornice še naprej prodajati cement tudi mimo nove ustanovljene družbe.

Čeprav se proizvaja v naši državi veliko cementa, je ta pri nas vendarle znatno dražji kot v drugih državah. To visoko ceno cementa v Jugoslaviji bo še bolj omogočil novi kartel, ki je dobil z novo družbo svojo trdno in močno podlago. Deloma je pri nas cement drag tudi zaradi trošarine na cement. Bati se je, da se bo zaradi nove družbe cement doma še podražil, dočim ga bodo dobivale tuje družbe še ceneje.

Zaradi visokih cen cementa pa trpi vsa naša gradbena delavnost in le razumljivo je, če se je sedaj v krogih gradbenega obrta in industrije začela akcija za pocenitev cementa s tem, da se cementarne prisilijo, da znižajo sedanje čezmerno visoke cene cementa.

24. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

Novi zvezek tega našega edinega gospodarskega leksikona objavlja gesleca »meso« do »moka«, ki bo zaključeno šele v prihodnjem zvezku. Od drugih gesel naj opozorimo še na nekatera, zlasti važna in obširneje obdelana, kakor: »trgovski mešetar ali senzale«, »mešetarina iz borznih poslov« z navedbo, koliko znaša na posameznih borzah, »mezda« in razna gesla, ki so zvezana z mezdo, »Milan«, »milarstvo« in industrija mila v Jugoslaviji, »milo«, »mineralna olja« in »mineralne vode«, razne minimalne tarife in cene, podroben pregled organizacije ministrstva za trgovino, glavne določbe Versajske mirovne pogodbe — ter razna gesleca o mleku, mlekarnah in mlekarski industriji ter vprašanj, ki so s tem v zvezi. Sledi opis domače in tuje mlinске industrije, nakar se navaja cela vrsta primerov za množenje. Zvezek zaključuje gesleca o moki, ki pa bo

zaključeno šele v prihodnjem zvezku.

Tako podaja tudi najnovejši zvezek »Trgovsko-gospodarskega leksikona« celo vrsto bogatih podatkov ter se vedno bolj priporoča kot neobhodno potrebna priročna knjiga za vsakega poslovnega človeka. — Trgovsko-gospodarski leksikon velja 300 din letno in se naroča pri Umetniški propagandi v Ljubljani.

Anketa o delokrogu drogerij

Te dni je bila v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje anketa, ki je imela nalogo, da prouči vprašanje delokroga drogerij in malih parfumerijskih in podobnih trgovin.

Zastopniki ministrstva ter stal-

nega strokovnega sveta za proučevanje zdravil in zastopniki zdravniške in lekarnarske zbornice so zastopali stališče, da smejo drogerije prodajati samo one zdravilne snovi in preparate, ki služijo za domačo, tehnično, industrijsko in kmetijsko potrebo, čemur v načelu niso ugovarjali zastopniki trgovinskih, industrijskih in obrtniškikh zbornic. Ti so zahtevali le, da se dovoli drogerijam prodaja nekaterih kemičnih preparatov, ki služijo istočasno za preje navedene namene in za zdravljenje.

Glede vprašanja izdelovanja in prodajanja kozmetičnih preparatov je prodrlo stališče, da morejo poleg lekarn izdelovati te preparate tudi drogerije in parfumerijske delavnice, toda samo pod pogojem, da ti preparati ne vsebujejo zdravil močnih učinkov. Vsa druga zdravila katerekoli vrste pa

se smejo v smislu veljavnih zakonskih določil izdelovati in izdajati samo v lekarnah.

Na podlagi tega načela je bil na anketi izdelan podroben seznam vsch onih zdravilnih snovi in zdravil, ki služijo za domačo uporabo ter v tehnične, kmetijske in industrijske namene in katere snovi morejo drogerije prosto prodajati in prav tako tudi podobne trgovine. Vse druge kemične preparate in zdravila pa bodo smeje prodajati samo lekarnе.

Pri tej priliki je bilo tudi v načelu rešeno vprašanje kozmetike in parfumerije ko tudi prodaje mineralnih vod ter raznih dišav.

Poleg tega je bilo sklenjeno, da predlože vse zbornice v državi ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje svoje predloge in želje glede teh vprašanj.

Rabat in drugi popusti ter davčna osnova pri prometnem davku

Med časopisnimi poročili o novem povišanju prometnega davka čitamo:

»Novo je določilo, da se skonto, t. j. odobravanje obresti za izplačilo terjatev pred dospelostjo more odbiti od davčne osnove samo, če je stvarno pogojeno in če ne prehaja običajne meje. Eventualni odobreni rabat in drugi popusti pridejo v davčno osnovo. Odredbe tega odstavka veljajo v vsem tudi za inozemsko blago.«

To določilo je zopet dokaz, da se pri nas važne zadeve mnogokrat rešujejo silno površno in, kakor v tem primeru, brez vsakega poznavanja snovi. V tem primeru si namreč ni mogoče misliti, da so oni, ki so to določilo predlagali in pa oni, ki so ga potem sprejeli, stvar obvladali.

Kakšna je razlika med skontom in rabatom? Skonto je vezan na plačilo v nekem določenem roku, je torej popust, ki ga je kupec deležen, če poravnava fakturo v določenem času. Rabat nasprotno predstavlja popust, ki pripada kupecu brez ozira na čas plačila. Višina skonta je v principu vedno v nekem razmerju z obrestno mero na trgu in je njena karakteristika med drugim tudi ta, da se izraža v procentih, rabat pa nima prav nikake zveze z obrestno mero in se daje bodisi v odstotkih ali pa tudi v obliki določenih zneskov na množinsko enoto (na kg, meter, hl itd.).

Opisano razliko med skontom in rabatom najbolje pojasnjuje opomba znanega strokovnjaka dr. Hellauerja v njegovi knjigi »System der Welthandelslehre« (1920, Berlin), na strani 351/3, kjer pravi:

»Če obstoja odstotek deloma iz kasaskonta, deloma iz rabata, potem se zadnji del (= rabat) upošteva brezpogojno, prvi (= skonto) pa samo pod pogojem, da je plačilo izvršeno v gotovini.«

Interesantno je tudi stališče, ki ga zastopa dr. Albin Kandare v svoji knjigi »Knjigovodstvo pridobitnih podjetij« (1927, Ljubljani) na strani 195 glede vknjiževanja rabata, raznih popustov in skonta, kjer pravi:

»Rabate, popuste in odbitke, ki jih je dovolil dobavitelj, vknjižimo na imovinski strani blagovnega računa kot zmanjšbo nabavne cene (podčrtal pisec). Skonta, t. j. popusta (običajno izražen v %) pri ceni ob takojšnjem plačilu fakture, plačljive v določenem roku (v teku 14 dni, 1 ali 2 mesecev), ne smemo vknjižiti na blagovnem računu (v dobro), nego na posebnem računu skonta, odn. eskontnih obresti. Poslednje so namreč enakega značaja kakor skonto.«

Navesti bi mogel še različne avtorje, ki so v tem predmetu soglasni. Po drugi strani pa lahko potrdi vsak poslovni človek, da

praksa faktično razlikuje oba pojma na opisani način.

Naslednja analiza strukture cen nam bo stvar še bolj pojasnila. Za izhodišče te analize vzamem ceno, ki jo n. pr. tovarnar računa grosistu proti takojšnjemu plačilu brez skonta in jo označim kot »a«. Detajlistu računa tovarnar višjo ceno kot grosistu, deloma, ker ima z manjšimi pošiljkami več dela in stroškov, deloma, da zaščiti grosista. Ta pribitek označimo z »b«. Na ceno, ki je kalkulirana za takojšnje plačilo, moram pribiti primerne obresti, če želim prodati blago proti plačilu ob nekem kasnejšem času. Obresti bomo označili s »c« in bomo smatrali, da po svoji višini ustrezajo skontu, ki ga na ceno, določene za kasnejše plačilo, dovolimo, če kupec plača fakturo takoj. Ceno za detajlista pri neto plačilu označimo z »Dn«, in za terminsko plačilo z »Dt«. Radi enotnosti označimo ceno za grosista pri neto plačilu z »Gn« (ki je po vrednosti enak prejšnji označbi »a«) in za terminsko plačilo z »Gt«. Smatramo nadalje, da je

$$a < c = 100, b < c = 20, c < c = 2.$$

Slika je sedaj naslednja:

$$1. \text{ Detajlistova cena za terminsko plačilo } Dt = a + b + c = 100 + 20 + 2 = 122.$$

$$2. \text{ Detajlistova cena za gotovino } Dn = Dt - c = 122 - 2 = 120, \text{ ali } a + b = 100 + 20 = 120.$$

$$3. \text{ Grosistova cena za terminsko plačilo } Gt = Dt - b = 122 - 20 = 102 \text{ ali } a + c = 100 + 2 = 102.$$

$$4. \text{ Grosistova cena za gotovino } Gn = Dt - b - c = 122 - 20 - 2 = 100$$

$$\text{ali } Gt - c = 102 - 2 = 100 \text{ ali } Gn = a = 100.$$

$$b < c \text{ je v teh primerih identičen z rabatom.}$$

Kaj sledi iz tega? Gornja razmotrivanja nam jasno kažejo, da je mogoče cene izraziti na več načinov, katerih končni efekt je isti. Če naj dobim od detajlista neto ceno 120, lahko to izrazim bodisi s terminsko ceno 122, od katere si lahko odbije skonto 2, bodisi, da mu fakturiram po neto ceni 120, ki je plačljiva takoj brez vsakega odbitka. Grosistu lahko fakturiram na tri načine (za poravnavo v gotovini):

1. po bruto ceni 122, od katere si v vsakem primeru lahko odbije rabat 20 in pa skonto 2 pri pravočasnem plačilu;

2. po neto ceni brez rabata, toda z vračunanim skontom, skupno po 102, od katere si lahko odbije skonto 2;

3. po čisti neto ceni brez vsakega rabata in skonta, torej po 100.

Za terminsko plačilo prideta pri grosistu v poštev samo prvi dve alternativni.

Rabat nam torej omogoča izra-

ziti isto ceno v obliki diference in se ga praksa v glavnem poslužuje radi poenostavljanja sestave cen. Primer: Tovarna izdaja tiskane cenike in jih pošilja vsem odjemalcem brez ozira na njihov odjem; cene v teh cenikih so enotne, samo za različne odjeme so v veljavi različni rabati. Če bi hotela za vse svoje odjemalce, oziroma za različne odjeme sporočiti čiste cene brez rabata, bi to zahtevalo razširjenje cenika, kar je pa zvezano z velikimi stroški. Višina rabatov je v različnih strokah različna.

Po teh izvajanjih se lahko povzemo na uvodoma omenjeni novi predpis, da rabat in drugi popusti pridejo v davčno osnovo. Ali je treba sedaj še dokazovati absurdnost take zahteve? Ali ni vseeno, ali mi kupec plača sto dinarjev ali pa če se dogovoriva, da mu fakturiram 120 — dinarjev in si lahko odbije 20 — dinarjev rabata in jih plača torej samo 100 —? Kar velja za rabat, velja tudi za druge odbitke in popuste. Praviloma naj se plača prometni davek od tega, kar faktično izkupim, ne pa od nekih namišljenih izkupičkov. V tem smislu je svojčas, če se prav spominjam, odločilo tudi upravno sodišče.

Ugled naše državne uprave zahteva, da se taki ukrepi ne izdajajo, če pa so izdani, da se jih čimprej prekliče in naše gospodarske organizacije bodo storile koristno delo, če se zavzamejo za to, da se omenjena določba nemudoma razveljavi, s čimer bo prihranjeno gospodarstvo mnogo neprilik, potov in — denarja.

Janko Lajovic.

Cene so ostale neizpremenjene

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Nar. banki je objavil indeksne številke cen na debelo za mesec marec. V primeri z marcem 1935 in februarjem 1936 so se gibale cene v marcu 1936 takole:

	1935	1936	1936
	marec	febr.	marec
rastlinski proizvodi	61'1	82'9	80'9
živalski	55'2	53'8	55'6
mineralni	78'8	81'1	81'1
industrijski	64'8	69'9	69'7
celotni indeks	63'0	70'0	70'0
izvozni predmeti	60'2	65'5	65'7
uvozni predmeti	67'2	71'6	71'3

Indeks rastlinskih proizvodov je nazadoval zaradi padca cen žita, fižola, sena in konoplje. Popravila pa se je cena suhih čespelej. Živalski proizvodi in živina so narasli v ceni zaradi akeije Gospodarske sloge. Ker so padle cene bombažnih proizvodov je indeks cen za industrijske proizvode neznatno popustil. Zaradi dviga živalskih cen se je dvignil tudi indeks za izvozne predmete.

Širite »Trgovski list«!

Politične vesti

Na konferenci voditeljev grških političnih strank je bilo sklenjeno, da ostane Grčija zvesta politiki Balkanske zveze. Ingrid neke tuje sile, da bi se Grčija izneverila tej politiki, so se torej ponesrečile.

»Vojna v Afriki je propadla, odpor Etiopcev je zlomljen, sankcije so se ponesrečile in nobena država ni več za razširjenje sankcij.« S temi besedami je označil Eden na seji angleške vlade položaj v vzhodni Afriki. Nato je izjavil, da hoče Francija doseči povrnitev Italije k politiki v Stresu. Potrebno bo zato najti drug način kakor so sankcije, da se obnovi avtoriteta Zveze narodov in da se nastopi proti napadalcu. Končno je dejal Eden, da je Italija danes bolj intrasigentna kakor je bila kdajkoli in da se Italija danes ne misli niti zdaleka zadovoljiti s pogoji nekdanjega Laval-Hoareovega predloga.

Finančni položaj Italije pa je na drugi strani tako slab, je nadaljeval Eden, da bo morala Italija, da dobi pomoč pariškega in londonskega denarnega trga, skušati doseči sporazum z Zvezo narodov.

Nato je Eden prešel na pogajanja z Nemčijo ter dejal, da bi se avtomatično uveljavila vojaška obramba zveza med Anglijo in Francijo, če bi se ta pogajanja ponesrečila. Posvetovanja generalnih štabov bodo odložena preko ženevskih razgovorov, sicer pa je treba počakati na francoski odgovor. Končno je dejal Eden, da bo treba skušati najti podlago za sporazum med Anglijo in Italijo. Italija je sicer izjavila, da bo spoštovala angleške interese ob Tanskem jezeru in izvihu Nila, toda pri dveh italijanskih letalcih, ki sta morala pristati v Sudanu, so našli načrte za italijansko prodiranje v angleški Sudan. Italija pa tudi ne bo smela ovirati angleško-egiptskih pogajanj niti izkoriščati protiangleskega razpoloženja v bližnjem vzhodu. Pod temi pogoji bi bil sporazum z Italijo mogoč.

Odbor trinajstorič se je v sredo sestel. Po sporočilu predsednika Madariage, da je Italija imenovala svojega zastopnika za nadaljnje razgovore, je začel odbor razpravljati o pritožbah proti uporabljanju strupenih plinov s strani italijanske vojske. Eden je odločno nastopil proti tej uporabi, s katero je Italija kršila konvencijo, ki jo je podpisala. Flandin pa je priskočil Italiji na pomoč, ko je začel govoriti o grozodejstvih Etiopcev. Sklenjeno je bilo, da se vpraša za mnenje Rdeči križ.

Francija je odgovorila na nemško noto. V svojem odgovoru podurjarja, da ima sicer pravico na drug način nastopiti proti Nemčiji zaradi kršitve porenškega pakta, da pa se je zaradi splošnega miru odločila za pogajanja. Nato podurjarja, da se more mir zagotoviti le kolektivno. Drugi del odgovora vsebuje francoski načrt za zagotovitev evropskega miru. Ustanovila naj bi se evropska unija, ki naj bi imela tudi svojo vojsko. Načrt predvideva tudi izboljšanje gospodarskega sodelovanja evropskih narodov.

Mussolini je imel na seji italijanske vlade govor, v katerem je naglašal, da je Italija dosegla v Etiopiji popolno zmago in da zato nima povoda, da bi se ozirala na predloge, ki v celoti ne upoštevajo italijanske zmage. To Mussolinjevo izjavo smatrajo kot odgovor na predloge odbora trinajstorič.

Etiopski cesar je kljub nad vse težki situaciji etiopske vojske izjavil, da se bodo Etiopci borili proti Italiji do zadnjega diha in dokler italijanska vojska ne zapusti etiopskega ozemlja. Etiopija pa zahteva, da Zveza narodov poostri sankcije in s tem konča to blazno vojno.

Italijanska vojska prodira še nadalje in se približuje že mestu Desie, ki se evakuira. Na Kitajskem je najela italijanska vlada mnogo kuljev, ki bodo pomagali graditi ceste. Državni podtajnik Suvich je zagotovil angleškemu veleposlaniku v Rimu, da italijanska vojska ne bo več bombardirala Adis Abebe in Direlave.

Na vihnih seji španskega parlamenta je bil z 238 proti 5 glasovom sprejet predlog poslanca Pietra, da se predsednik republike Zamora odstavi, ker da je z letošnjim razpisom volitev kršil ustavo. Za začasnega predsednika republike je bil nato določen v smislu ustave predsednik parlamenta Martinez Barrio, ki je tudi že prisegel. Po ustavi morajo biti sedaj v 5 tednih razpisane volitve 75 delegatov, ki skupno s poslanci izvolijo novega predsednika republike. Desničarji se boje, da bodo izvoljeni samo levičarski delegati in da je s tem izvolitev socialističnega predsednika republike zagotovljena. Kot kandidata za predsednika republike se imenujeta sedanji predsednik vlade Azana in sedanjičasni predsednik republike Barrio.

Denarstvo

Stanje vlog

Po podatkih Narodne banke so hranilne vloge pri vseh bankah in hranilnicah narasle od 10.120 milijonov Din koncem leta 1935. na 10.225 milijonov Din koncem januarja 1936. Ta dvig vlog pa je le bolj navidezno ugoden znak za zboljšanje razmer na denarnem trgu, ker je ta dvig v znatni meri nastal zaradi pripisa kapitaliziranih obresti.

To se vidi tudi iz drugih podatkov Narodne banke. Tako so nazadovale hranilne vloge pri Poštni hranilnici in Državni hipotekarni banki od 2020 v januarju na 2019 milijonov Din koncem februarja. Vloge v vseh drugih največjih bankah pa so v istem času nazadovale od 3.074 na 3.062 milijonov Din. Padla so tudi posojila teh bank, in sicer od 4.196 na 4.136 milijonov Din, gotovina pa od 367 na 335 milijonov. Razmere na našem denarnem trgu se niso torej niti najmanj zboljšale.

Kako se bodo tujcem izplačevali dinarji

Narodna banka je izdala odločbo, po kateri morejo pooblaščen denarni zavodi za trgovino z devizami izplačevati v breme tako imenovanih »internih dinarjev« tujcem, ki pridejo v Jugoslavijo, do 10.000 Din mesečno, če ostanejo ti tujci v državi najmanj 3 do 4 tedne. V primeru krajšega bivanja v državi smejo izplačevati denarni zavodi tujcem le sorazmerne zneske njihovemu bivanju v državi. Denar smejo izplačevati denarni zavodi le na podlagi potnih listin, iz katerih je razvidno, kdaj je prišel tujec v državo. Za plačila v zneskih nad 10.000 Din je potrebno predhodno dovoljenje Narodne banke. Denarni zavodi morajo pošiljati Narodni banki mesečna poročila za izplačila do 10.000 Din ter v njih navesti ime in bivališče tujcev, ko tudi na kateri račun se je izvršilo izplačilo.

Odlog plačil je dovoljen:

Kmeti posojilnici ljubljanske okolice za dobo 6 let za dolgove, nastale do 28. februarja 1935. Obrestna mera za stare vloge je določena na 2%. Zavodu je tudi dovoljena valorizacija nepremičnin od 4 na 13 milijonov Din.

Hranilnici in posojilnici »Moj dom« v Ljubljani za dobo 6 let za dolgove, nastale do 15. julija 1935. Obrestna mera za stare vloge 3% bruto.

Ugodno stanje Gradske štedionice na Sušaku

Na zadnji seji mestnega sveta na Sušaku je bila predložena bilanca Gradske štedionice, iz katere posnemamo:

Vloge na hranilne knjižice so narasle za 378 na 16², vloge po tekočem računu pa za 14 na 478 milijona Din. V letošnjem prvem tromesečju so vloge narasle za nadaljnjih 3 in pol milijona Din. Posojil je lani izplačala hranilnica za 53 milijona Din. Likvidnost hranilnice je bila zelo velika ter je znašala koncem leta 44 odstotkov vseh hranilnic zaupanih sredstev. Letos bo otvorila hranilnica tudi svojo zastavljalnico. Nadalje je hranilnica omogočila likvidacijo delniške družbe »Elektra«, ki se izpremeni v popolnoma komunalno podjetje.

Dr. Schacht se je sestel ob priliki zasedanja baselske banke za mednarodna izplačila z guvernerji evropskih emisijskih bank, katerim je zadržal, da Nemčija ne bo izvedla razvrednotenja marke. Obenem je prosil guvernerje bank, da vplivajo na svoje vlade, da bi te ugodno presojale Hitlerjeve politične predloge, ker bi se potem tudi stanje nemškega gospodarstva popravilo.

Dr. Schacht za trdno upa, da bo mogel v Londonu dobiti večje po-

sojilo za stabilizacijo nemške marke.

Vloge v francoskih hranilnicah so se v teku lanskega leta povečale od 33.32 na 36,57 milijarde frankov.

Produkcija avtomobilov je v Franciji narasla v primeri z letom 1934 (številke v oklepajih) v letu 1935 na 156.513 (72.655) osebnih, 22.057 (25.537) tovornih avtomobilov in 20.266 (28.793) motociklov.

Zadnji izkaz Nizozemske banke

izkazuje zopet povečanje zlate podloge za 8,6 milijona goldinarjev, da je vsa zlata podloga banke narasla na 705,29 milijona goldinarjev.

Švicarska banka izkazuje v zadnjem izkazu povečanje zlate podloge za 11,1 na 508 milijonov frankov, devizna podloga pa se je zmanjšala za 5,2 milijona švicarskih frankov.

Po zadnjem izkazu Francoske banke se je zlata podloga zmanj-

šala za 114 na 65.586 milijonov frankov. Menični portfelj se je povečal za 1.129 milijonov. Obtok bankovcev je narasel za 516 na 83.196 milijonov frankov. Kritje znaša še 69,39 %.

Dunajski »Phönix« je prodal svoje zanesljive in dobre terjatve v Franciji in Nizozemski zavarovalnici Assicurazioni Generali. Češkoslovaška je zaradi tega odločno protestirala.

Narodna banka bo kontrolirala uvoz

Že pred kratkim je izdal finančni minister na predlog Narodne banke navodilo, da se dovoljuje uvoz japonskega blaga le proti predhodnemu dovoljenju Narodne banke za plačilo tega uvoza. To je bil znak, da se namerava pri nas uvesti kontrola uvoza na ta način, da bo Narodna banka z dovoljevanjem plačilnih sredstev kontrolirala uvoz. Že takrat so nastopili mnogi gospodarski krogi proti takšnemu načinu kontroliranja uvoza in tudi mi smo v tem smislu objavili članek. Kakor pa se vidi iz najnovejših določil, se ugovor gospodarskih krogov ni upošteval in bo kontrolirala uvoz Narodna banka. Za njo pa bodo seveda odločilni predvsem devizni oziri. O novem načinu kontrole uvoza so bila izdana ta poročila:

Na predlog Narodne banke in na podlagi čl. 9 zakona o pogodbi med Narodno banko in državo za izvrševanje zakona o denarju z dne 11. maja 1931 je finančni minister odločil, da se v svrhu kontroliranja plačilnega prometa s tujino ustanovi pri Narodni banki kralj. Jugoslavije odbor za uvoz. Naloga tega odbora bo, da določi

seznam onih predmetov, ki se smejo uvazati šele po prejemu dovoljenja Narodne banke za njih plačilo. Ta odbor tvorijo zastopnik Narodne banke, zastopnik finančnega in dva zastopnika trgovinskega ministrstva.

Na podlagi sklepov tega odbora bo predložila Narodna banka finančnemu ministru seznam onih predmetov, za uvoz katerih je potrebno predhodno dovoljenje Narodne banke za njih plačilo. Obvezna dolžnost uvoznikov, da za te predmete zaprosijo pri Narodni banki za dovoljenje, nastane 10 dni po objavi tega seznama v »Službenih novinah«.

Poleg tega je izdal finančni minister na predlog Narodne banke še ta sklep:

1. V svrhu kontroliranja plačilnih obvez za uvoz blaga iz posameznih držav so uvozniki dolžni predložiti pristojni carinarnici v duplikatu izjavo o načinu plačila, in sicer na formularjih, ki jih izda finančno ministrstvo. To izjavo morajo uvozniki izročiti carinarnici za vsako pošiljko, katere vrednost prekaša 2000 din. Po en

izvod teh izjav zadrže carinarnice pri sebi ter jih koncem vsakih 10 dni pošljejo Narodni banki, drugi izvod pa vrnejo uvozniku, ki ga ob priliki opravičenja uvoza izroči pooblaščenemu zavodu, da ga odda Narodni banki.

2. Uvoznik je dolžan plačati uvoženo blago v roku, ki je v izjavi označen in na način, ki je določen z deviznimi predpisi ter s plačilnimi pogodbami s posameznimi državami.

3. Do nadaljnje odredbe so dolžni uvozniki ob carinjenju predložiti carinarnicam te izjave za uvoz ali izvor blaga iz naslednjih držav: Nemčije in Francije. Od tega določila se izvzema prtljaga potnikov v smislu razpisa carinskega oddelka št. 28.724-1925.

4. Ta sklep stopi v veljavo dne 21. aprila 1936 in od takrat postane izdajanje izjav carinarnicam po uvoznikih obvezno.

5. Do 20. aprila t. l. morajo vsi uvozniki blaga uvoženega ali izvirajočega iz Nemčije in Francije prijaviti Narodni banki stanje svojih dolgov dne 20. aprila.

Določila finančnega zakona o davkih

Okrožnica davčnega oddelka finančnega ministrstva

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal na vse davčne uprave glede novih davčnih določil v finančnem zakonu naslednji razpis, ki je važen tudi za vse davkoplavce. V tem razpisu se zlasti poudarja naslednje:

1. Določila § 25 finančnega zakona glede oprostitve od pridobnine ribičev, ki love ribo z običajnimi sredstvi in ki imajo od tega samo tako velik dohodek, da jim zadostuje za njih vzdrževanje, ter oprostitve potočnih mlinov, ki ne delajo vse leto, od pridobnine, se bodo uporabljala že za davčno leto 1936.

Davčna stopnja na poslovni promet se poviša od 2 na 2 in pol odstotka, stopnja luksuznega davka pa od 10 na 12 odstotkov.

V členu 1 uredbe o skupnem davku na poslovni promet z dne 23. marca t. l. je določeno, da se stopnje navedene v 4 in 5 stolpcu opomb povišajo za 25 odstotkov, in sicer na ta način, da se povišana stopnja uporablja samo za desetinke, ki se zaokrožijo navzgor, če presegajo stotinke število 5. To povišanje velja tudi za izvozno odškodnino, predvideno v opombah tarifnih postavk. Stopnja luksuznega davka je povišana od 10 na 12 odstotkov od prejete odškodnine (od cene) blaga pri uvozu. Zaokroženje stopnje skupnega davka se mora tako razumeti, da se vzame pri izračunavanju povišane stopnje samo ena številka decimalnega števila in da se zaokroži navzgor, če druga številka presega število 5. Na primer: Po C. T. št. 53-59 tarife skupnega davka je znašala notranja stopnja 5 odstotkov, povišana za 25% znaša 6,25%, uporabiti pa se mora samo 6,2%, ker stotinka decimalnega števila ne presega številke 5. Če bi bila pa ta stotinka večja od številke 5, potem bi se zaokrožila stopnja navzgor na 6,3 odstotka.

V tarifi, ki je priložena uredbi, so stopnje skupnega davka v rubrikah 4 in 5 v opombah še povišane v smislu čl. 1. omenjene uredbe.

Zato se opozarja davčne oblasti, da stopnje v tarifi po uredbi z dne 14. maja 1931 z vsemi njenimi izpremembami in dopolnitvami morajo uporabljati, kakor je bilo prej razloženo.

Po odredbi čl. 2 izprem. uredbe o skupnem davku bo davčni oddelek v primeru nejasnosti, pod katero številko carinske tarife spada določeno blago, zahteval sklep carinskega oddelka. Predhodno se morajo davčne uprave obračati po finančnih direkcijah na davčni oddelek ter mu pismeno predložiti sliko blaga v dveh izvodih ter poleg tega tudi opis blaga, risbe, ter podatke o fabricaciji in uporabi blaga.

Kot osnova za skupni davek, kadar proizvajalec predelane kože to predeluje v usnjeno blago, se smatra prodajna cena izdelanega blaga. To velja tako za čevlje, jermene, ženske in druge torbice, sedla itd., ko tudi za rokavice.

Po odredbi člena 5 izpremembe uredbe se skonto, to je dovolitev popusta za plačilo terjatve pred njeno dospelostjo, more od davčne osnove odbiti samo, če je dejansko pogojen in če ne presega običajne meje, o čemur more davčna oblast tudi usvojiti mnenje borze. Rabati in drugi popusti se ne morejo v nobenem primeru odbiti od davčne osnove.

Glede oprostitve plačila skupnega davka tako za uvožene kot tudi domače predmete in material v smislu toč. 9. uredbe št. 100-31, dodane sedanji uredbi, se mora v vsakem pogledu postopati po določilih in navodilih carinskega oddelka z dne 28. februarja 1935.

S čl. 16 uredbe z dne 14. marca 1931 niso bile predvidene sankcije za nemarno in neredno pla-

čevanje skupnega davka na zakladno živino po občinah ter je sedaj z dopolnilom tega člena ta nedostatek odpravljen. S tem je dana davčnim upravam možnost, da morejo ob priliki revizije ugotovljenih nerednosti uporabiti proti občinskim oblastem kazenske sankcije čl. 141 zakona o neposrednih davkih, proti davčnim zavezancem pa določila iz čl. 142 istega zakona.

Davčne oblasti naj zato na ta določila opozore občine, njih organe ko tudi davčne zavezance, da jih ne zadenejo zakonske posledice.

Po dosedanji uredbi z dne 14. marca 1931 so bila dolžna plačati skupni davek po knjigi opravljenega prometa, odnosno po trgovskih knjigah vsa industrijska podjetja brez ozira na to, če so delniške družbe ali ne, sedaj pa so zavezana tej dolžnosti tudi vsa obrtniška in trgovska podjetja, če delajo s stroji ali z več ko 20 zaposlenih delavcev brez ozira na višino prometa.

Z izpremembo člena 21. uredbe z dne 14. marca 1931, izvršeno v čl. 10 uredbe, je dana možnost, da se davčna osnova določi sporazumno tako s posameznimi davčnimi zavezanci, torej individualno, ko tudi s posameznimi skupinami pripadnikov iste gospodarske panoge, torej kolektivno. Individualni sporazum more sklepati davčna oblast, kolektivni pa finančna direkcija odn. davčni oddelek ministrstva. Takšne sporazume mora predhodno odobriti višja davčna oblast.

Končno opozarja davčni oddelek vse davčne uprave, da morajo koncem meseca od pobranega skupnega davka na poslovni promet nakazati 18 odstotkov Drž. hipotekarni banki kot dohodek za banovinski fond prometnega davka.

Ze v 24 urah
barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce obratnike in manšete. Pere suši, munga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Vprašanje „Phönixa“

Da ni pri dunajski zavarovalnici vse v redu, se je govorilo že dolgo. Prejšnjemu generalnemu ravnatelju dr. Berlinerju pa se je posrečilo, da je vendarle vzdržal poslovanje »Phönixa« v starem obsegu in da ga je celo razširil. Pri tem pa je postala usodna hiba dunajskega »Phönixa«, da namreč ni glavnic družbe v nobenem razmerju z veličino poslov zavarovalnice, vedno bolj očitna. Dr. Berliner je moral tudi, da je užival na blonjenost dunajskih vladnih krogov, vedno več izdajati za propagandne namene avstrijske vlade. Tudi za legitimistično akcijo je izdal mnogo denarja. Zato je tudi v afero dunajskega »Phönixa« zapletenih mnogo visokih dunajskih oseb, ki se sedaj trudijo, da bi to afero čim bolj potlačili. Dosedaj je bilo zaslišanih le pet uradnikov in dve tajnici, toda tudi ti se zagovarjajo na svobodi. Pasiva dunajske zavarovalnice »Phönix« se cenijo uradno na 250 milijonov šilingov, skoraj 2 in pol milijardi Din, najbrže pa bodo še večja.

V avstrijski javnosti se sedaj tudi zopet udarja na staro pesem, da je nastala nesreča pri »Phönixu« samo zato, ker je bila Avstrija tako silno zmanjšana. Toda ta pesem ne drži, pač pa je res, da se v Avstriji nočejo vživeti v nove razmere in da hočejo še naprej tako razsipno živeti kakor prej, ko je vsa nekdanja Avstrija delala za veličino Dunaja.

A ne samo dunajska zavarovalnica »Phönix« je zašla v plačilne težkoče, temveč tudi nekatere njene inozemske podružnice. Tako je bilo že leta 1917. ugotovljeno, da je znašal primanjkljaj v premijskih rezervah čl. »Phönixa« 387 milij. Kč. Da bi se ta primanjkljaj kril, je bil sklenjen med Avstrijo in Češkoslovaško dne 16. 3. 1932 poseben dogovor. Pozneje pa je revizija ugotovila, da se družba »Phönix« po tem sporazumu ni ravnala. Izravnavala primanjkljaja se je namreč izvedla le računsko v knjigah, ne pa tudi dejansko.

Ko je prišla sedaj vest o težavah dunajskega »Phönixa«, je čl. vlada takoj zahtevala od dunajske vlade, da se ta sporazum v celoti izvaja in da skrbi avstrijska vlada za kritje primanjkljaja. Poleg tega je češkoslovaška vlada uvedla novo nadzorstvo nad poslovanjem čl. »Phönixa«. Dosedaj pa pogajanja z avstrijsko vlado niso privedla še do nobenega rezultata.

Jugoslovanski »Phönix«

Tudi v Jugoslaviji je razvila družba »Phönix« živahen življenjsko-zavarovalni posel, ki se ceni na 800 do 900 milijonov Din. Da ne bi trpeli jugoslovanski zavarovalnici nobene škode, je odšla na Dunaj posebna komisija, ki jo tvorijo: načelnik trgovin. ministrstva Bošković, zastopnik kartela jugoslovanskih zavarovalnic Paunković ter zavarovalno tehnična strokovnjaka dr. Matjašič in prof. Kašanin. Komisija bo zahtevala potrebne garancije za varnost jugoslovanskih zavarovancev. Zatrjuje se, da našim zavarovancem ne grozi nobena škoda. Sicer pa o novo nastalem položaju živahno razpravljajo jugoslovanske zavarovalnice, ki so tudi na skupni konferenci prišle do zaključka, da se pri nas ni bati nobenih vzemirjenj v zavarovalni panogi.

Z dobro poučene strani pa se poroča, da so se pogajanja, da bi prevzele ves jugoslovanski portfelj »Phönixa« »Assicurazioni Generali«, ugodno končala. V tem primeru bi seveda bila vsa afero »Phönixa« za Jugoslavijo likvidirana.

Konkurzi - poravnave

Predlog posestnika Martina Voršiča o uvedbi konkurza nad njegovim premoženjem se zavrne zaradi nezadostne imovine.

Zunanja trgovina

Naša trgovina z Nemčijo

Pred dnevi smo objavili izvešček iz članka »Lidovih Novin«, v katerem se pravi, da je zunanja trgovina Jugoslavije z Nemčijo Jugoslaviji samo v škodo, ker Nemčija ne izpolnjuje svojih obveznosti. Poleg tega pa da Nemčija tudi ni prevzela od Jugoslavije dogovorjenih količin. Sedaj to mnenje češkega lista demantira »Jugoslav. Kurir«, ki pravi, da more na podlagi avtentičnih informacij konstatirati naslednje:

Pšenico in koruzo je Nemčija hotela prevzeti, a je mi zaradi slabe žetve nismo mogli dati. Jugoslavija je izvozila lani skupno 8400 vagonov sadja, od katerih je prevzela Nemčija 2063 vagonov, torej 24%. Suhih češpelj je imela Jugoslavija za izvoz 1200 vagonov in ni mogla izkoristiti vsega nemškega kontingenta, ker ni hotela izgubiti svojih starih tržišč. Sicer pa je bila v Nemčiji konkurenca kalifornskih češpelj tako huda, da ni Jugoslaviji konveniralo v preveliki meri izvažati češpelje v Nemčijo, ker bi sicer padle cene na njenem domačem trgu.

Nemčija ni nikdar izjavila, da bo od Jugoslavije prevzela 5 milijonov kg tobaka. Vsega tobaka je imela Jugoslavija za izvoz 6 milijonov kg, ki pa je bil večinoma že oddan za Poljsko in Českoslovaško. Vendar pa je prodala Jugoslavija v Nemčijo 1.250.000 kg tobaka in si s tem odprla nemški tobačni trg.

Mednarodna letna konferenca v Londonu se je uspešno končala. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva sodelovanje med lesnimi produktivnimi in konsumnimi državami.

Med Madjarsko in Grčijo je bila podpisana nova trgovinska pogodba, po kateri se znižata carina na uvoz korintskega grozdja od 12 na 8 kron za 100 kg, Grčija pa je pristala na znižanje uvozne carine na madjarsko meso.

Predsednik družbe »British Aluminium« je izjavil, da prodaja Nemčija v zadnjem času v Angliji aluminij že po dumpinskih cenah. Njegova družba je zato imela v zadnjem času zelo velike izgube.

Velika suša je v Palestini tako ugodno vplivala na pomaranče, da se je produkcija povečala za 82.000 zabojev. V vsem bo izvozila Palestina 4,2 milijona zabojev pomaranč.

Royal Dutch, veliki holandski petrolejski koncern, bo izplačal za lani 9 odstotno dividendo. Pred enim letom je znašala dividenda samo 7%.

Črna kronika

DRUŠTVO INDUSTRIJCEV IN VELETRGOVCEV V LJUBLJANI

je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzih in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 16. marca do 31. marca.

Otvorjeni konkurzi: Savska banovina: Horvat Jurij, Gjurđevac. Primorska banovina: Aljinović i Marić, drogerija, Split. Drinska banovina: »Krivaja«, šumska industrija a. d. prej Ajzler i Ortlib v likv., Zavidovići. Donavska banovina: Karger Anton, Novi Sad; Macak Matija, Novi Sad; Puj Kosta,

Uzdin; Veber Hugo, kožar, Stara Kanjiža; Zemljoradnička zadruga za nabavku i prodaju iz Padeja; Zemljoradnička žitarska zadruga, Obiličevce.

Razglašene prisilne poravnave: Savska banovina: Gomboš Andrija, Osijek, Županijska 20; Grubor Kosta, Uljanik; Mužinić i Kastor, Karlovac; Valčić Milan, Zagreb. Vrbaska banovina: Tomašević Rozalija, Bos. Novi. Drinska banovina: Stanković Braća, Janja, Bijeljina. Donavska banovina: »Margit« parni mlin d. d., Subotica.

Končna konkurnza postopanja: Savska banovina: Berger Josip, Karlovac. Vrbaska banovina: Bakić Savo, Bos. Dubica. Drinska banovina: Afanasov Djordje, Loznica. Donavska banovina: Macak Dr. Matija, Novi Sad, Petrović Spasoje, Grocka, Stevan Mila, Apatin. Moravska banovina: Bonić Svetozar, Piroć; Milenović Milan, Jelašnica; Nikezić Martin, Aleksinac; Stevanović Blagoje R.,

Aleksinac. Vardarska banovina: Ristić Stojan, Vlasina, Beograd. Zemun, Pančevo: Atelje Futur, lastnik Pavle Bikalji, Beograd; Grubić Djordje, Beograd; Mančić & Stanisavljević, Mančić Svetislav in Stanisavljević Milovan, Beograd; Milčević Milan S., Beograd; Minić Miodrag T., Beograd; Nahmijas Marko, Beograd; Nikolić Cedomir, Beograd; Siljanović Djordje, Beograd; Vukasović Kazimir, Beograd.

Potrjene prisilne poravnave izven konkurza: Savska banovina: Kušić Ivan, Zagreb; RO-Centrotreklam, Katarina Žganec, Zagreb, Gajeva ul. 4. Vrbaska banovina: Liović Mate, Bos. Gradiška. Drinska banovina: Elazar Samuel, Sarajevo.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproli. Vse druge podatke, kakor o narokih, kvotah itd. v tajništvu društva.

Uradno poročilo o zasedanju jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora

Iz trgovinskega ministrstva se je izdalo to uradno sporočilo o uspehu zasedanja jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora v Zagrebu.

»Naši javnosti je že znano, da je predvidevala trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Nemčijo, sklenjena dne 1. maja 1934 v Beogradu, ustanovitev stalnega gospodarskega odbora, ki bi moral deloma kontrolirati izvrševanje pogodbenih določil, deloma pa s pravnimi ukrepi pospeševati medsebojni trgovinski promet.

Odbor je moral rešiti več velikih vprašanj, od katerih je bilo zlasti eno odločilne važnosti za nadaljnji razvoj medsebojne trgovine. Po svoji važnosti in logični zvezi se postavljajo vsa ta vprašanja po tej vrsti:

1. uravnovešene uvoza in izvoza kot pogoj za odpravo klirinških saldov. 2. povečanje našega izvoza, 3. maksimiranje cen agrarnih proizvodov v Nemčiji in 4. turistični promet.

Največja ovira našega izvoza v Nemčijo in resna nevarnost za neoviran razvoj obojestranskega prometa je bil vedno večji klirinški saldo, ki je dosegel že vsoto 470 milijonov dinarjev. Ta saldo pomeni neplačani del naših terjatev v Nemčiji za naše izvoženo blago. V denarju se ta saldo ni mogel plačati, ker je obojestranski blagovni promet urejen s kliringom, v blagu pa se ta uvoz tudi ni mogel kompenzirati, ker ni naš uvoz iz Nemčije tako velik ko naš izvoz v Nemčijo. Ker na podlagi klirinške ureditve plačilnega prometa ni druge rešitve kakor v izenačenju uvoza z izvozom, tedaj se postavlja za nas vse vprašanje takole:

1. Kako zavarovati izenačenje uvoza in izvoza, odnosno kako povečati uvoz iz Nemčije?

2. Ali se naj to izenačenje izvede na višjem ali nižjem nivoju, to je, ali naj se naš izvoz še na-

dalje povečuje ali pa naj se omejuje.

Na prvo vprašanje smo odgovorili z avtonomnim ukrepom kontroliranja in usmerjanja uvoza s plačilnimi sredstvi, to je z ukrepom, ki ga pretežna večina držav uporablja proti nam in ki bo imel pri nas popolnoma defenziven značaj. O tem bo v nekaj dneh več govora. Zaenkrat bodi povedano le to, da bo imela kontrola in usmerjanje uvoza samo ta cilj, da se oni del našega uvoza, ki ne ustreza niti približno izvozu z naše strani, usmerja v klirinške dežele, s katerimi smo aktivni, odnosno, v katerih je imobiliziran največji del naših terjatev. Naravno bo vsako povečanje uvoza iz naše države od strani tretje države avtomatično tudi povečalo naš uvoz iz teh držav.

Na drugo vprašanje smo odgovorili pozitivno, to je, da sorazmerno povečanju uvoza iz klirinških dežel povečamo tudi naš izvoz v te dežele. To pa, kakor je bilo poudarjeno, samo pod pogojem dobrega funkcioniranja pravočasnega uvoza, to je povečanja uvoza. Za nadaljnje povečanje izvoza smo se morali odločiti tako zbog izgube, ki smo jo doživeli zaradi sankej, katerim niso sledile obljubljene kompenzacije, ko tudi zaradi vzdrževanja znosljivih cen doma.

Nemci so s polnim razumeva-

njem ustregli našim željam ter nam zagotovili nove naknadne ugodnosti za celo vrsto agrarnih in živinskih proizvodov, katerih skupna vrednost krije dober del naših izgub zaradi sankej.

Naravno je, da je izkoriščanje teh ugodnosti odvisno od obojestranske uvidevnosti že zaradi izenačenja uvoza z izvozom.

Pomemben uspeh je za nas tudi v politiki maksimiranja cen agrarnih in živinskih proizvodov v Nemčiji, kar je v zadnjem času dostikrat otežkočalo ugodne sklenitve kupčij. Nemci so namreč včasih predpisovali nižje cene, kakor pa sta jih dogovorila kupec in izvoznik. Na ta način je imel naš izvoznik škodo in je moral ali od kupčije odstopiti ali pa prodati blago v izgubo. V tem pogledu je sedaj najdena pot, da se v bodoče te težkoče premagajo.

Končno ima v jugoslovansko-nemških gospodarskih odnosih tudi velik pomen turistični promet. V zvezi z njim je znano poenostavljeno postopanje glede prihoda nemških turistov in odpravljen so mnoge težave. O podrobnostih glede teh dogovorov bo v kratkem javnost obvestil turistični odsek trgovinskega ministrstva.

Po vsem tem se more reči, da je drugo zasedanje stalnega odbora izvršilo koristno dejanje. Na eni strani so odpravljene resne ovire za medsebojno izmenjavo blaga, na drugi strani pa so ustvarjeni novi pogoji za bodoči in razširjeni promet. Praktične koristi tega uspela pa bo pokazala izkušnja.

Občni zbori

Zveza slovenskih zadrug ima redni občni zbor dne 20. aprila ob 10. v Ljubljani v dvorani »Delavske zbornice«. Če ne bi bil občni zbor ob 10. sklepčen, je pol ure kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu članov. Na dnevnem redu je tudi sklepanje o dotaciji sanacijskega fonda.

Javno skladišče in prevozna družba, d. d. v Celju ima letni občni zbor dne 21. aprila ob 15. v pisarni Dušana Zanggerja v Celju. Dnevni red običajen.

Združene opekarne d. d. v Ljubljani imajo 17. redni občni zbor dne 22. aprila ob 11. v družbenih prostorih na Miklošičevi cesti. Delnice treba položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom. Posest 10 delnic upravičuje do enega glasu.

16. redni občni zbor Delniške tiskarne v Ljubljani bo 24. aprila ob 18. v družbeni pisarni v Ljubljani. Delnice treba položiti osem dni pred občnim zborom pri družbeni blagajni.

Doma in po svetu

Nj. kr. Vis. kneginja Olga je rodila zdravo žensko dete. Porod je potekel normalno.

Kralj Boris je pomilostil 142 kaznjencev, obsojenih od vojaških sodišč. Med amnestiranci je mnogo makedonstvujuših.

Poslaniki držav Male antante so izročili dunajski vladi identično verbalno noto, v kateri protestirajo vlade držav M. A. proti kršitvi senžermenske pogodbe, ki jo je zagrešila Avstrija z uvedbo splošne vojaške dolžnosti. Avstrija nikakor nima pravice do enostranske akcije, ki pomeni zatajitev njenih mednarodnih obveznosti. Vlade držav M. A. si zato pridržujejo pravico, da naknadno store potrebne ukrepe v zaščito svojih interesov.

Avstrijska vlada je izdala uradni komunikacije, da so poslaniki držav Male antante izročili protestno noto ter navaja njeno besedilo. Komunikacije pravi, da se avstrijska vlada na ta protest ne more ozirati, ker da je storila svoj korak po zrelem preudarku. Ali kaj če ta preudarek je ni bil dovolj zrel? V Avstriji so že večkrat mogli spoznati, kako niso znali vse pravilno preudariti.

Znova se uvaja z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje obvezen zdravniški pregled ženinov in nevest pred poro-

ko. Svoječasno je moral biti ta pregled zaradi premočnega odpora zlasti muslimanskega prebivalstva preklican. Ali je morda sedaj muslimansko prebivalstvo za ta pregled?

Na stanovanju dr. Mačka je bila konferenca voditeljev bivše HSS in SDS, na kateri se je razpravljalo o predlogih srbske izvenparlamentarne opozicije. Na konferenci se ni prišlo do sprejema teh predlogov, pač pa je bilo sklenjeno, da se pogajanja s srbsko izvenparlamentarno opozicijo po praznikih nadaljujejo.

Predsednik Narodne skupščine Čirić bo prebil velikonočne praznike s svojo rodino v Nizzi. Obiskuje domača letovišča!

V. Papen, nemški poslanik na Dunaju, se je na poti v Split in Dubrovnik, kjer prebije velikonočne praznike, ustavil tudi v Zagrebu, kjer je imel več razgovorov.

V Zagrebu je začel izhajati »Hrvatski dnevnik«, ki ga izdajajo sami vodilni pristaši dr. Mačkove skupine. List izdaja delniška družba. Vsak delež znaša 25.000 Din. Ustanovitelji družbe računajo na najmanj 100 deležev, da bi znašala osnovna glavnica najmanj 2 milijona dinarjev.

Mestna občina ljubljanska najame pri SUZORU posojilo 5 milijonov dinarjev, ki se bo amortiziralo v 40 letih. Obrestovalo se bo to posojilo po 8%, kar za komunalno posojilo ni malo. SUZOR se bo poleg tega vknjižil na 5 hiš občine.

Se to sezono začno v Beogradu graditi novo poslopje za bolgarsko poslaništvo. Gradbeni stroški so proračunani na 5 milijonov levov.

Gospodarska sloga za okraj Sisak je sklenila bojkot nad mestom Sisak, ker ni hotela mestna uprava odpraviti vseh mestnih davščin na kmetijske prideleke.

Iz mrtvašnice bratovske skladišnice na Jesenicah je bil ukraden mrlji, ker so sorodniki truplo skrivaj pokopali, da jim ne bi bilo treba plačati takse za prevoz trupla iz ene občine v drugo. Tudi znak bede, ki se širi po Sloveniji.

Znameniti češki učenjak Julij Stoklasa, znan po svojih agro-kemičnih preiskavah, je umrl v Pragi v starosti 79 let.

Na seji angleškega parlamenta je govoril zunanji minister Eden o italijanski uporabi strupenih plinov ter o bombardiranju nezaščitih etiofskih mest po italijanskih letalcih. Dejal je, da se je angleška vlada močno zavzela za to, da bi odbor trinajstoroce čim prej razpravljal o teh napadih, če Italija ne bi dotlej odgovorila na te proteste.

Nemški minister Frank je imel v Rimu več sestankov z drž. podtajnikom Suvichem. Tudi od Mussolinija je bil ponovno sprejet.

Angleški finančni minister Neville Chamberlain je izjavil, da Anglija še ni prejela nobenega predloga glede odstopitve katere angleške kolonije. Če bi pa tudi tak predlog prišel, se ne bo vzel niti v razpravo.

Vodja španskih socialistov Caballero je izjavil, da se bosta komunistična in socialistična stranka v kratkem združile, kakor sta že združeni njuni mladinski organizaciji. Nova združena marksistična stranka bo potem uvedla v Španiji sovjetski sistem.

V novi paragvajski vladi je vojni in zunanji minister Jugoslovian dr. Ivan Stefančić. Novinarjem je izjavil, da je za novo vlado narod in da ni nobene verjetnosti, da bi se prejšnji režim mogel še vrniti na vlado.

Bivši podkancelar v Seiplovi vladi in vodja štajerske Landbunda Karl Hartleben je bil aretiran, ker da je vodil narodno socialistično propagando na štajerskem.

Baldwin se je začel zelo truditi, da bi pripravil Združene države Severne Amerike za vstop v Zvezo narodov, ker bi bil s tem mir v Evropi zagotovljen. Zelo malo verjetno pa je, da bi imela njegova akcija uspeh.

Avstrijska vojska bo štela, kakor je izjavil avstrijski generalni polkovnik Alexin, z vpoklicem vseh obvezancev od 19. do 32. leta do 800.000 mož, ki bodo tvorili v primeru vojne 30 rednih in izrednih divizij. Za prvi čas pa bo mogla postaviti Avstrija le 8 do 10 divizij redne ter 4 do 5 divizij milične vojske.

V mnogih poljskih mestih so priredili velike protestne shode proti ponemčevanju poljskega prebivalstva v Nemčiji.

Mandžurski zunanji minister je protestiral pri sovjetski vladi, ker so sovjetska letala večkrat preletela mandžursko mejo.

Predsednik Gombös je imel s poslancem Eckhardtom duel na pištole. Ne eden ne drug ni bil zadet. Oba nasprotnika sta odšla z bojišča nepomirjena. Na Madjarskem je to običajen konec vseh duelov, ki pa seveda tudi niso tako nevarni, kakor bi duelanti radi dopovedali.

Na predlog vojnega ministra je sklenila francoska vlada, da ostanejo vojaki, ki so doslužili dne 15. aprila svoje vojaško leto, še nadalje pod zastavami.

Strahoviti orkan, ki je divjal pred dnevi v Georgiji v Združenih državah Severne Amerike, je zahteval nad 400 smrtnih žrtev.

Radio Ljubljana

Petek, dne 10. aprila, 18.00: Wagner: Parsifal — 19.30: Nacionalna ura — 19.50: Branje iz sv. pisma — 20.00: Prenos žalostink iz ljubljanske stolnice — 20.30: Koncert Radijskega orkestra — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila.

Sobota, dne 11. aprila, 12.00: J. S. Bach: Credo iz Bachove mše v h-molu (plošče) — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert žalne glasbe (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo — 17.30: Vstajenje in procesija pri sv. Petru v Ljubljani — 18.30: Nacionalna ura — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Wagnerjeve skladbe (plošče) — 19.50: Zunanji politični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.10: Velikonočne pesmi poje Ciril-Metodov zbor v Ljubljani. Vodi: Ludovik Puš — 20.40: Koncert Radijskega orkestra — 21.30: Vazmenica (narodni običaj iz hrvaškega Zagorja; prenos iz Zagreba) — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Čajkovskij: Sesta simfonijska v h-molu (plošče).

Za praznovanje Velike noči je prav prikladno

NOVO BOK PIVO

pivovarne UNION

Ne pozabite ga okusiti!